

Szpital Ogólny
w Wysokim Mazowieckiem
18-200 Wysokie Mazowieckie
ul. Szpitalna 5

Regon 450666236, NIP 722-13-34-542

tel. 864775501, fax 862752047; e-mail: sekretariat@szpitalwysmaz.pl; www.szpitalwysmaz.pl

RAPORT O SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ SZPITALA OGÓLNEGO W WYSOKIEM MAZOWIECKIEM

Podstawa prawna: art. 53a ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 991)

Raport o sytuacji ekonomiczno-finansowej został opracowany w oparciu o teorię i zasady analizy wskaźnikowej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 25 kwietnia 2017 roku w sprawie wskaźników ekonomiczno-finansowych niezbędnych do sporządzenia analizy oraz prognozy sytuacji ekonomiczno-finansowej samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 832), na podstawie sprawozdania finansowego za 2022 r.

I. Analiza sytuacji ekonomiczno-finansowej za 2022 r.

Analizę sytuacji ekonomiczno-finansowej Szpitala Ogólnego w Wysokiem Mazowieckiem za 2022 rok przeprowadzono na podstawie danych zawartych w sprawozdaniu finansowym w oparciu o punktowe oceny przypisane poszczególnym wskaźnikom wyliczonym zgodnie ze sposobem określonym w wyżej wymienionym rozporządzeniu.

1. **Wskaźniki zyskowności** – określają zdolność szpitala do generowania zysków, a zatem ekonomiczną efektywność działalności:

- a) wskaźnik zyskowności netto (%) pokazuje jaką część przychodów stanowi odnotowany zysk (lub strata). W ten sposób jest określona efektywność gospodarki finansowej w odniesieniu do relacji przychody ogółem a koszty ogółem szpitala;
- b) wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%) określa ekonomiczną efektywność działania szpitala, z uwzględnieniem działalności podstawowej oraz pozostałej działalności operacyjnej;
- c) wskaźnik zyskowności aktywów (%) informuje o wielkości zysku (lub straty) przypadającej na jednostkę wartości zaangażowanych w podmiocie aktywów, czyli określa ogólną zdolność aktywów do generowania zysku.

Podstawą oceny zyskowności działalności gospodarczej jest wynik finansowy, który może być dodatni (zysk) lub ujemny (strata). Wskaźniki zyskowności są najbardziej syntetycznymi wskaźnikami efektywności i opłacalności działalności jednostki. Odzwierciedlają zdolność jednostki do wypracowania zysków z zaangażowanych kapitałów, a zatem określają ekonomiczną efektywność działalności. Dodatkowo wartości wskaźników informują o racjonalnym gospodarowaniu, gdzie przychody podmiotu przewyższają koszty. Ogólnie można powiedzieć, że im większe wartości przyjmuje wskaźnik zyskowności, tym bardziej efektywna jest działalność podmiotu. Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku szpitala jako instytucji, której celem nie jest maksymalizacja zysku, istotniejszym jest fakt bilansowania się prowadzonej działalności. Szpitale publiczne są organizacjami „non profit” i najistotniejszym celem ich działalności jest zwiększenie użyteczności świadczeń medycznych. Rozumie się przez to maksymalizację rozmiarów i jakości realizowanych usług.

Wskaźniki	Metoda ustalenia	Przedziały wartości	Ocena punktowa	Wskaźnik 2022	Ocena 2022
a) zyskowności netto	$\frac{\text{wynik netto} \times 100\%}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów} + \text{przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów} + \text{pozostałe przychody operacyjne} + \text{przychody finansowe}}$	poniżej 0,0 %	0	-7,70%	0
		od 0,0% do 2,0 %	3		
		powyżej 2,0% do 4,0%	4		
		powyżej 4,0%	5		
		wynik netto			
przychody netto ze sprzedaży produktów				77 795 371,56	
przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów				-	
pozostałe przychody operacyjne				3 978 635,25	
przychody finansowe				7 525,66	
b) zyskowności działalności operacyjnej	$\frac{\text{wynik z działalności operacyjnej} \times 100\%}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów} + \text{przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów} + \text{pozostałe przychody operacyjne}}$	poniżej 0,0 %	0	-7,47%	0
		od 0,0% do 3,0 %	3		
		powyżej 3,0% do 5,0%	4		
		powyżej 5,0%	5		
		wynik z działalności operacyjnej			
przychody netto ze sprzedaży produktów				77 795 371,56	
przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów				-	
pozostałe przychody operacyjne				3 978 635,25	

c) zyskowność aktywów	$\frac{\text{wynik netto} \times 100\%}{\text{średni stan aktywów}}$	poniżej 0,0 %	0	-7,47%	0
		powyżej 0,0% do 2,0 %	3		
		powyżej 2,0% do 4,0%	4		
		powyżej 4,0%	5		
wynik netto				-	6 298 276,16
średni stan aktywów					84 309 516,88
RAZEM WSKAŹNIKI ZYSKOWNOŚCI		Maksymalna ocena punktowa:	15	Uzyskane punkty:	0

W związku z tym, że 2022 r. zakończył się stratą – nie jest możliwe osiągnięcie wartości wskaźnika powyżej 0. Również w poprzednich latach, z uwagi na ujemne wyniki finansowe, wskaźniki zyskowności przyjmowały wartości ujemne (a ocena punktowa wynosiła 0): w 2020 r. przy wyniku finansowym netto minus 1.111.156,77 zł wskaźnik zyskowności netto wynosił -1,97%, zyskowności z działalności operacyjnej -1,86%, a zyskowności aktywów -1,85%; w 2021 r. przy wyniku minus 1.553.796,28 zł kolejno: -2,22%, -2,15%, -2,25%. W 2022 r. w związku z wyższą stratą finansową, wskaźniki uległy pogorszeniu.

2. **Wskaźniki płynności** określają zdolność szpitala do terminowego regulowania zaciągniętych zobowiązań krótkoterminowych:

- wskaźnik bieżącej płynności określa zdolność szpitala do spłaty zobowiązań krótkoterminowych poprzez upłynnienie wszystkich środków obrotowych;
- wskaźnik szybkiej płynności określa zdolność podmiotu do spłacania zobowiązań krótkoterminowych najbardziej płynnymi aktywami, tj. krótkoterminowymi należnościami i aktywami finansowymi.

Wskaźniki	Metoda ustalenia	Przedziały wartości	Ocena punktowa	Wskaźnik 2022	Ocena 2022			
a) płynności bieżącej	aktywa obrotowe - należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy - krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne) <hr/> zobowiązania krótkoterminowe - zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy + rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe	poniżej 0,6	0	0,47	0			
		od 0,60 do 1,00	4					
		powyżej 1,00 do 1,50	8					
		powyżej 1,5 do 3,00	12					
		powyżej 3,00 lub jeżeli zobowiązania krótkoterminowe = 0 zł	10					
		aktywa obrotowe				9 887 403,14		
należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy				-				
krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne)				44 037,27				
zobowiązania krótkoterminowe				20 382 403,67				
zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy				-				
rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe				605 406,00				
b) płynności szybkiej	aktywa obrotowe - należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy - krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne) - zapasy <hr/> zobowiązania krótkoterminowe - zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy + rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe	poniżej 0,50	0	0,41	0			
		powyżej 0,50 do 1,00	8					
		powyżej 1,00 do 2,50	13					
		powyżej 2,50 lub jeżeli zobowiązania krótkoterminowe = 0 zł	10					
		aktywa obrotowe				9 887 403,14		
		należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy				-		
krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne) - zapasy				44 037,27				
zobowiązania krótkoterminowe				20 382 403,67				
zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy				-				
rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe				605 406,00				

	aktywa obrotowe	9 887 403,14
	należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy	-
	krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe (czynne)	44 037,27
	zapasy	1 310 777,99
	zobowiązania krótkoterminowe	20 382 403,67
	zobowiązania z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności powyżej 12 miesięcy	-
	rezerwy na zobowiązania krótkoterminowe	605 406,00
RAZEM WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI	Maksymalna ocena punktowa: 25	Uzyskane punkty: 0

Wartość wskaźnika płynności bieżącej z roku na rok ulega pogorszeniu: w 2020 r. wynosił 1,13 (uzyskując 8-punktową ocenę), w 2021 r. 0,92 (4 punkty), a w 2022 r. spadł do 0,47 (0 punktów). Również pogorszeniu uległ wskaźnik płynności szybkiej: w roku 2020 wynosił 0,92, w 2021 r. – 0,77 uzyskując w obu latach 8-punktową ocenę, a w 2022 r. – 0,41 i 0 punktów. Uzyskanie w 2022 r. niskich wartości wskaźników świadczy o utracie płynności finansowej i braku możliwości finansowania zaciąganych zobowiązań bieżącymi wpływami. W celu regulowania swoich zobowiązań Szpital od lat korzysta z kredytu obrotowego w rachunku bieżącym.

3. **Wskaźniki efektywności**, czyli wykorzystania majątku, bądź sprawności działania:

- wskaźnik rotacji należności (w dniach) określa długość cyklu oczekiwania szpitala na uzyskanie należności za świadczone usługi;
- wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach) określa okres, jaki jest potrzebny szpitalowi do spłacenia swoich zobowiązań krótkoterminowych.

Wskaźniki	Metoda ustalenia	Przedziały wartości	Ocena punktowa	Wskaźnik 2022	Ocena 2022
a) rotacji należności (w dniach)	$\frac{\text{średni stan należności z tytułu dostaw i usług} \times \text{liczba dni w okresie (365)}}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów} + \text{przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów}}$	poniżej 45 dni	3	32	3
		od 45 dni do 60 dni	2		
		od 61 dni do 90 dni	1		
		powyżej 90 dni	0		
średni stan należności z tytułu dostaw i usług				6 831 350,31	
przychody netto ze sprzedaży produktów				77 795 371,56	
przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów				-	
b) rotacji zobowiązań (w dniach)	$\frac{\text{średni stan zobowiązań z tytułu dostaw i usług} \times \text{liczba dni w okresie (365)}}{\text{przychody netto ze sprzedaży produktów} + \text{przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów}}$	do 60 dni	7	34	7
		od 61 dni do 90 dni	4		
		powyżej 90 dni	0		
		średni stan zobowiązań z tytułu dostaw i usług			
przychody netto ze sprzedaży produktów				77 795 371,56	
przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów				-	
RAZEM WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI		Maksymalna ocena punktowa: 10	Uzyskane punkty: 10		

Wskaźniki rotacji w ciągu ostatnich trzech lat nieco spadły: wskaźnik rotacji należności wynosił 28 dni w 2020 r., 27 dni w 2021 r. i 32 dni w 2022 r. Natomiast wskaźnik rotacji zobowiązań w 2020 r. wynosił 19 dni, 22 dni w 2021 r. i 34 w 2022 r. Pomimo wydłużającego się okresu rotacji osiągnięte wskaźniki uzyskały maksymalną ocenę punktową, co świadczy o sprawnym działaniu jednostki, zwłaszcza wobec niskich wskaźników płynności.

4. **Wskaźniki zadłużenia** określają stopień zadłużenia szpitala:

- a) wskaźnik zadłużenia aktywów (%) informuje o stopniu finansowania aktywów kapitałami obcymi. Zbyt wysoka wartość wskaźnika podważa wiarygodność finansową jednostki i może świadczyć o utracie zdolności do zwrotu długów;
- b) wskaźnik wypłacalności określa wielkość funduszy obcych przypadającą na jednostkę funduszu własnego. Wysoka wartość wskaźnika wskazuje na możliwość utraty zdolności do regulowania zobowiązań.

Wskaźniki	Metoda ustalenia	Przedziały wartości	Ocena punktowa	Wskaźnik 2022	Ocena 2022
a) zadłużenia aktywów %	$\frac{\text{zobowiązania długoterminowe} + \text{zobowiązania krótkoterminowe} + \text{rezerwy na zobowiązania}}{\text{aktywa razem}} \times 100\%$	poniżej 40 %	10	31,02%	10
		od 40% do 60%	8		
		powyżej 60% do 80%	3		
		powyżej 80%	0		
		zobowiązania długoterminowe			
zobowiązania krótkoterminowe			20 382 403,67		
rezerwy na zobowiązania			3 636 944,00		
aktywa razem			94 057 008,12		
b) wypłacalności	$\frac{\text{zobowiązania długoterminowe} + \text{zobowiązania krótkoterminowe} + \text{rezerwy na zobowiązania}}{\text{fundusz własny}}$	od 0,00 do 0,50	10	2,14	4
		od 0,51 do 1,00	8		
		od 1,01 do 2,00	6		
		od 2,01 do 4,00	4		
		powyżej 4,00 lub poniżej 0,00	0		
zobowiązania długoterminowe			5 156 930,20		
zobowiązania krótkoterminowe			20 382 403,67		
rezerwy na zobowiązania			3 636 944,00		
fundusz własny			13 622 304,95		
RAZEM WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA		Maksymalna ocena punktowa:	20	Uzyskane punkty:	14

Uzyskany wskaźnik zadłużenia aktywów, pomimo zaciągnięcia kredytu inwestycyjnego na częściowe sfinansowanie modernizacji Szpitala oraz wysokiego wykorzystania kredytu obrotowego w rachunku bieżącym świadczy o stabilnej wiarygodności finansowej zakładu. Również w latach poprzednich wskaźnik ten był oceniony maksymalnie uzyskując wartości poniżej 40 %, tj. 20,6 % w 2020 r. i 24 % w 2021 r. Z kolei pogorszeniu uległ wskaźnik wypłacalności: w 2020 r. wynosił 0,5 uzyskując maksymalną 10-punktową ocenę, w 2021 r. – 0,9 (8 pkt), a w 2022 r. – 2,14 uzyskując 4 punkty, co świadczy o pogarszającej się zdolności do regulowania zobowiązań.

TABELA PODSUMOWUJĄCA WYNIKI OCENY SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ za 2022 rok

Grupa	Wskaźniki	Wartość wskaźnika	Ocena uzyskana
I. WSKAŹNIKI ZYSKOWNOŚCI	Wskaźnik zyskowności netto (%)	-7,70%	0
	Wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%)	-7,47%	0
	Wskaźnik zyskowności aktywów (%)	-7,47%	0
I. Razem			0

II. WSKAŹNIKI PŁYNNOŚCI	Wskaźnik bieżącej płynności	0,47	0
	Wskaźnik szybkiej płynności	0,41	0
		II. Razem	0
III. WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI	Wskaźnik rotacji należności (w dniach)	32	3
	Wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach)	34	7
		III. Razem	10
IV. WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA	Wskaźnik zadłużenia aktywów (%)	31,02%	10
	Wskaźnik wypłacalności	2,14	4
		IV. Razem	14
Łączna wartość punktów			24

W wyniku analizy wskaźników sporządzonej na podstawie sprawozdania finansowego za 2022 r. przy zastosowaniu metody punktowej uzyskano 24 punkty na 70 możliwych do uzyskania (w 2020 r. – 46 pkt, w 2021 r. –40 pkt), co świadczy o pogorzeniu się sytuacji ekonomiczno-finansowej jednostki.

W związku z trudną sytuacją finansową, z którą Szpital boryka się od kilku lat, 2022 rok był wyjątkowo trudny zarówno z powodu pogarszającej się z roku na rok płynności finansowej zakładu, jak i polityki finansowej prowadzonej przez głównego płatnika za realizowane w Szpitalu usługi zdrowotne, jakim jest Narodowy Fundusz Zdrowia (Fundusz).

Kolejne lata Szpital zamykał wynikiem finansowym netto:

- 2018 r. – minus 1.878.187,24 zł,
- 2019 r. – 1.056.046,03 zł,
- 2020 r. – minus 1.111.156,77 zł
- 2021 r. – minus 1.553.796,28 zł
- 2022 r. – minus 6.298.276,16 zł.

Kiedy 2019 r. przyniósł perspektywę bilansowania się przychodów i kosztów, rok 2020 i pandemia COVID-19 spowodowały, że Szpital znowu nie był w stanie sfinansować swojej działalności. Konieczność świadczenia usług zdrowotnych w warunkach bezwzględnego reżimu sanitarnego, początkowo przy ogólnorynkowym braku środków ochronnych, a następnie przy nawet kilkuset procentowej podwyżce cen za te materiały, konieczność utrzymywania gotowości do świadczenia usług zdrowotnych przy jednoczesnym odgórnym nakazie zaprzestania przyjęć planowych, wpłynęły na zachwianie finansów Szpitala w tym i kolejnych latach.

Trzeba też podkreślić, że ostatnie kilka lat, a szczególnie 2022 r., to intensywny proces inwestycji prowadzonych w Szpitalu w celu dostosowania go do wymogów prawnych, polepszenia warunków leczenia pacjentów w nim przebywających, a także warunków pracy. Dzięki wsparciu organu założycielskiego, tj. Powiatu Wysokomazowieckiego, Szpital pozyskał środki finansowe, czy to z budżetu powiatu, czy z budżetu państwa.

Niejednokrotnie zadania były realizowane przy współudziale środków europejskich, a także przy wsparciu gmin, czy innych instytucji. W kolejnych latach wartość zrealizowanych zadań wynosiła:

- 2018 r. – 13.210.847,86 zł, przy dofinansowaniu ze środków zewnętrznych w wysokości 6.641.073,01 zł i udziale środków własnych w kwocie 6.569.774,85 zł,
- 2019 r. – 8.473.589,54 zł: środki zewnętrzne 6.408.904,50 zł, środki własne – 2.064.685,04 zł (w tym 251.572,06 zł ze środków kredytu inwestycyjnego),
- 2020 r. – 10.339.037,07 zł: środki zewnętrzne 6.771.856,01 zł, środki własne – 3.567.181,06 zł (w tym 1.547.826,08 zł ze środków kredytu inwestycyjnego),
- 2021 r. – 15.152.351,60 zł: środki zewnętrzne 11.062.088,57 zł, środki własne – 4.090.263,03 zł (w tym 2.252.986,88 zł ze środków kredytu inwestycyjnego),
- 2022 r. – 26.295.355,74 zł: środki zewnętrzne 22.063.929,87 zł, środki własne – 4.231.425,87 zł (w tym 1.547.826,08 zł ze środków kredytu inwestycyjnego).

W latach tych doszło do modernizacji (w tym rozbudowy) całej infrastruktury lokalowej będącej w dyspozycji Szpitala, zakupiono nowoczesny sprzęt, zamontowano odnawialne źródła energii elektrycznej i ciepłej. Poszukując natomiast dodatkowych źródeł finansowania utworzono nowe zakresy działalności medycznej, tj. pracownię badań tomografii komputerowej, dzienny oddział rehabilitacji (2018 r.), poradnię endokrynologiczną, leczenia bólu, kardiologiczną, diabetologiczną (2019 r.), oddział rehabilitacji ogólnoustrojowej, oddział rehabilitacji pulmonologicznej, fizjoterapię ambulatoryjną w 3-ciej lokalizacji (2022 r.). Należy jednak zaznaczyć, że otwieranie nowych zakresów w początkowej fazie zawsze wiąże się z koniecznością poniesienia znacznych nakładów finansowych na ich utworzenie (remont, wyposażenie, zatrudnienie personelu) i rozwinięcie.

O ile inwestycje w części sfinansowanej ze środków zewnętrznych są neutralne dla finansów zakładu (poniesiony koszt jest pokrywany z otrzymanych środków zewnętrznych), o tyle wydatki sfinansowane ze środków własnych są faktycznym kosztem wpływającym na wynik finansowy jednostki, przy czym inwestycje w środki trwałe nie obciążają kosztów w momencie zakupu, a dzieje się to w ciągu kilku-kilkunastu lat okresu amortyzacji, natomiast wydatki na drobne wyposażenie obciążają koszty w dacie ich poniesienia, co bezpośrednio wpływa na wzrost kosztów funkcjonowania.

Największy jednak wpływ na sytuację Szpitala miało ogromne zaangażowanie posiadanych środków finansowych. Tylko w latach 2021-2022 Szpital wydał ponad 4,5 mln zł posiadanych środków własnych, co wpłynęło na pogorszenie płynności finansowej zakładu.

Jednocześnie prowadzone prace remontowe i budowlane powodowały konieczność czasowego ograniczania lub wyłączania pracy kolejnych oddziałów szpitalnych, a co za tym idzie przyjęć pacjentów, co również miało negatywny wpływ na stabilną realizację świadczeń, a w dalszej konsekwencji na osiągnięte przychody.

Dodatkowym czynnikiem, który pogarsza możliwości bieżącego finansowania zobowiązań jest sposób finansowania realizowanych usług zdrowotnych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Finansowanie podstawowej działalności Szpitala odbywa się do wysokości zawartego z NFZ kontraktu (który niejednokrotnie jest zdecydowanie niższy aniżeli możliwości Szpitala, a tym bardziej zapotrzebowanie społeczeństwa). Zgodnie z obowiązującymi przepisami, po zakończonych okresach kwartalnych NFZ, opłaca świadczenia tzw. nielimitowane (w przypadku Szpitala Ogólnego w Wysokim Mazowieckiem są to: pediatria, neonatologia, położnictwo, pakiet onkologiczny, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, czyli świadczenia realizowane we wszystkich poradniach, badania tomografii komputerowej, rezonansu magnetycznego i endoskopowe), a także umożliwia rozliczenie świadczeń medycznych z Funduszu Medycznego, tj. wykonanych dla osób poniżej 18 roku życia. W pozostałych zakresach (m. in. rehabilitacja, endoprotezoplastyka) NFZ płaci w zależności od swoich możliwości finansowych. W 2022 r. za nadwykonania zrealizowane na przykład w Oddziale rehabilitacji ogólnoustrojowej w okresie maj-grudzień Fundusz zapłacił dopiero po zakończeniu roku. Część świadczeń zrealizowanych w 2022 r. o wartości 1.841.083,49 zł wciąż pozostaje nieopłaconą (1.812.322,45 zł w ryczałcie i 28.761,04 zł poza ryczałtem).

Szpital jest instytucją publiczną, która świadczy usługi medyczne i zgodnie z przepisami ma obowiązek zapewnić powszechny i równy dostęp do opieki zdrowotnej dla pacjentów. Jednocześnie zgodnie z art. 15 ustawy o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. po. 633 z późn. zm.) „podmiot leczniczy nie może odmówić udzielenia świadczenia zdrowotnego osobie, która potrzebuje natychmiastowego udzielenia takiego świadczenia ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia”. Ponadto Szpital ma obowiązek utrzymywania tzw. gotowości potencjału rzeczowego i personalnego, przy czym w przypadku personelu medycznego minimalne normy zatrudnienia określa Ministerstwo Zdrowia (np. w przypadku oddziałów szpitalnych, poza SOR i oddziałami intensywnej terapii, minimalna liczba zatrudnionych lekarzy stanowi równoważnik dwóch etatów, w tym jeden lekarz specjalista, niezależnie od wielkości oddziału i ilości łóżek w oddziale, a w przypadku pielęgniarek jest to przelicznik 0,6-0,8 etatu na łóżko w zależności od charakteru oddziału), które to należy zachować nawet w sytuacji, gdy na oddziale nie ma żadnego pacjenta.

Podstawowa działalność Szpitala, czyli udzielanie świadczeń zdrowotnych stanowi 97-98% przychodów ze sprzedaży ogółem, w związku z czym zakład jest niemal całkowicie zależny od finansowania przez NFZ. Szpital pomimo że realizuje świadczenia każdego miesiąca i ponosi związane z tym koszty, to część nadwykonań jest opłacana przez Fundusz dopiero po zakończeniu kwartału i sprawozdaniu świadczeń, które w tym okresie zostały wykonane, co bardzo mocno destabilizuje płynność finansową zakładu.

Należy też zauważyć, że do zdecydowanego pogorszenia się sytuacji zakładu doprowadził obowiązek wynikający z ustawy z dnia 08.06.2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2139). Na finansowanie wzrostu wynagrodzeń zgodnie z tym aktem prawnym środki powinny być zapewnione w 100 % w wysokości kontraktu, jaki NFZ płaci za zrealizowane świadczenia zdrowotne. Do 30.06.2022 r. były to środki, jakie Fundusz płacił dodatkowo, obok zapłaty za świadczenia medyczne. Od 1 lipca 2022 r. szpitale zostały zobowiązane do wdrożenia kolejnej ogromnej podwyżki (ponad 20%), a środki na ich finansowanie zostały w kalkulowane w cenę za świadczenia. Nastąpiło to w sposób nieadekwatny w stosunku do kosztów, jakie od lipca ubiegłego roku Szpital ponosi na wynagrodzenia. Za II półrocze 2022 r. wzrost kosztów wynagrodzeń bez pokrycia ze strony NFZ wyniósł 2,7 mln zł. Ponadto Fundusz zmieniając od 1 lipca 2022 r. wycenę świadczeń związaną z podwyżką wynagrodzeń doprowadził do nierównego traktowania świadczeniodawców – od tego czasu Szpital w Wysokim Mazowieckiem w wielu zakresach ma niższą stawkę za punkt w odniesieniu do innych szpitali województwa podlaskiego, co w skali roku powoduje, że Szpital ma przychód mniejszy o kwotę 1,5 mln zł.

Dodatkowym czynnikiem napędzającym wzrost kosztów jest najwyższy od 25 lat wzrost cen leków, materiałów jednorazowych, usług serwisowych sprzętu medycznego, energii elektrycznej, ciepłej i pozostałych materiałów oraz usług (np. cena za 1 MWh energii elektrycznej została nam podniesiona z 392,90 zł na 755,00 zł netto, a odpadów komunalnych za 1 m³ z 85,61 zł i 109,76 zł na 100,98 zł i 130,83 zł netto). Skumulowana inflacja na koniec 2022 r. sięgała 30 %, szczególnie przy jej wysokim poziomie w roku sprawozdawczym, co nie znalazło jednak pokrycia we wzroście przychodu z tytułu realizowanych w Szpitalu świadczeń zdrowotnych finansowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

II. Prognoza sytuacji ekonomiczno-finansowej na kolejne trzy lata obrotowe

Szpital Ogólny w Wysokim Mazowieckiem prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w ustawie o działalności leczniczej. Prognoza na lata 2023-2025 została opracowana zgodnie z art. 52 ustawy o działalności leczniczej – Szpital pokrywa z posiadanych środków i uzyskiwanych przychodów koszty działalności i reguluje zobowiązania. W prognozach na kolejne trzy lata obrotowe założono stabilizowanie się sytuacji ekonomiczno-finansowej zakładu.

Podstawą określenia prognozowanych przychodów jest plan finansowy na 2023 r. Do prognozy na lata 2023-2025 przyjęto, że zakres realizowanych świadczeń ze środków publicznych będzie obejmował niemal

wszystkie zakresy dotychczasowej działalności podmiotu z wyłączeniem Podstawowej opieki zdrowotnej (z uwagi na znaczną nieefektywność ekonomiczną zakończono działalność komórki z dniem 28.02.2023 r.) oraz poradni gastroenterologicznej. Natomiast od stycznia 2023 r. rozszerzono działalność o opiekę specjalistyczną w poradni urologicznej, a od lutego – o badania rezonansu magnetycznego.

Wykaz umów na finansowanie świadczeń ze środków publicznych zawartych z Narodowym Funduszem Zdrowia obowiązujących w 2023 r.:

I. umowa o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w systemie podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (PSZ):

1. świadczenia realizowane w ryczałcie (oddziały):

- ortopedia i traumatologia narządu ruchu
- choroby wewnętrzne
- choroby płuc
- anestezjologia i intensywna terapia
- chirurgia ogólna
- położnictwo i ginekologia
- neonatologia

2. świadczenia realizowane poza ryczałtem:

a) oddziały:

- ortopedia i traumatologia narządu ruchu – endoprotezoplastyka oraz świadczenia poza ryczałtem
- chirurgia ogólna – pakiet onkologiczny oraz świadczenia diagnostyki i leczenia onkologicznego poza pakietem onkologicznym
- pediatria
- położnictwo i ginekologia – N01, N20 (porody)
- neonatologia – N20, N24, N25
- świadczenia w szpitalnym oddziale ratunkowym

b) poradnie:

- świadczenia w zakresie leczenia bólu
- świadczenia w zakresie endokrynologii
- świadczenia w zakresie kardiologii
- świadczenia w zakresie diabetologii
- świadczenia w zakresie ortopedii i traumatologii narządu ruchu
- świadczenia w zakresie chirurgii ogólnej
- świadczenia w zakresie gruźlicy i chorób płuc
- świadczenia w zakresie położnictwa i ginekologii, w tym przesiewowe badania cytologiczne
- świadczenia w zakresie leczenia chorób naczyń
- świadczenia w zakresie urologii
- kompleksowe leczenie ran przewlekłych
- świadczenia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej udzielane w warunkach ambulatoryjnych w zakresie podstawowym

c) pracownie:

- badania endoskopowe przewodu pokarmowego – gastroscopia
- badania endoskopowe przewodu pokarmowego – kolonoskopia
- badania tomografii komputerowej (TK)
- badania rezonansu magnetycznego (RM)

- rehabilitacja ogólnoustrojowa w ośrodku/oddziale dziennym, w tym dla osób o znacznym stopniu niepełnosprawności
- II. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Ambulatoryjna opieka specjalistyczna*:
- świadczenia w zakresie położnictwa i ginekologii, w tym przesiewowe badania cytologiczne świadczenia w zakresie leczenia chorób naczyń w Poradni w Ciechanowcu;
- III. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Ambulatoryjna opieka specjalistyczna* – poradnie konsultacyjne:
- świadczenia w zakresie chorób wewnętrznych
 - świadczenia w zakresie pediatrii
- IV. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze w ramach opieki długoterminowej*;
- V. (3) umowy na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Rehabilitacja lecznicza*:
- rehabilitacja ogólnoustrojowa w warunkach stacjonarnych, w tym dla osób o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz po leczeniu operacyjnym
 - rehabilitacja pulmonologiczna w warunkach stacjonarnych, w tym dla osób o znacznym stopniu niepełnosprawności
 - fizjoterapia ambulatoryjna, w tym dla osób o znacznym stopniu niepełnosprawności (w trzech lokalizacjach: Wysokie Mazowieckie, Czyżew, Ciechanowiec)
 - lekarska ambulatoryjna opieka rehabilitacyjna, w tym dla osób o znacznym stopniu niepełnosprawności (w dwóch lokalizacjach: Wysokie Mazowieckie, Ciechanowiec)
- VI. umowa na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju *Leczenie szpitalne*:
- choroby płuc – hospitalizacja poza ryczałtem
- VII. (2) umowy na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie *Chorób zakaźnych i stanów nadzwyczajnych*:
- szczepienia przeciwko SARS-CoV-2
 - szczepienia ochronne przeciwko grypie.

Prognozę przychodów w zakresie świadczeń objętych ryczałtem na lata 2023-2025 opracowano z uwzględnieniem Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie określenia sposobu ustalania ryczałtu systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1783 z późn. zm.) oraz wykazu świadczeń opieki zdrowotnej wymagających ustalenia odrębnego sposobu finansowania, przy czym należy zaznaczyć, że ryczałt obejmuje już tylko zakresy wymienione w pkt I.1. (wcześniej ryczałt obejmował również pediatrię i większość poradni, które zostały wyłączone z ryczałtu od początku bądź w trakcie 2021 r.). W związku z zakończeniem inwestycji zamierza się zwiększyć wykorzystania posiadanego potencjału kadrowego i sprzętowego Szpitala.

Kwoty kosztów i wydatków ujęte w prognozie stanowią koszty i wydatki związane z realizacją umów z płatnikiem publicznym oraz innych zawartych umów i przychodów. Mając na uwadze ciągle żądania płacowe personelu zatrudnionego w Szpitalu, co roczny wzrost płacy minimalnej, a przede wszystkim obowiązek realizacji ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1473 z późn. zm.), ogromny wzrost cen materiałów i usług, zakłada się znaczny wzrost kosztów, ale przy zapewnieniu ich finansowania ze strony NFZ. Bieżący rok będzie okresem wychodzenia z kryzysu finansowego – zostały poczynione kroki (m. in. zwolnienia, zmiany warunków zatrudnienia), które w dłuższej perspektywie czasu (począwszy od IV kw. 2023 r.) przyniosą zmniejszenie generowanych kosztów. Wzrosną natomiast koszty finansowe związane ze spłatą kredytu inwestycyjnego zaciągniętego na modernizację Szpitala. Przewiduje się (i tak założono w planie finansowym), że 2023 r. zakończy się stratą netto w kwocie ok. 3 mln zł.

Dużym zagrożeniem dla kondycji finansowej Szpitala jest kolejna ustawowa podwyżka wynagrodzeń od dnia 01.07.2023 r. – w sytuacji niedofinansowania wzrostu tych kosztów ze strony NFZ, co miało miejsce w 2022 r., wystąpi załamanie się sytuacji finansowej zakładu, co spowoduje pogorszenie się wskaźników.

W kolejnych latach zakłada się już zbilansowanie przychodów i kosztów i taki wariant przyjmuje się do prognozy na lata 2024-2025. Już I kwartał 2023 r. pokazuje, że Szpital w Wysokiem Mazowieckiem realizuje świadczenia, z których przychód jest w stanie pokryć generowane koszty. Na dzień 31.03.2023 r. Szpital wygenerował stratę netto w wysokości 3.316.053,35 zł, przy nieopłaconych nadwykonaniach w kwocie 5.226.374,20 zł (w tym 3.700.911,82 zł w ryczałcie i 1.525.462,38 zł poza ryczałtem). Podstawowym więc warunkiem poprawy sytuacji finansowej jest bieżące opłacanie przez NFZ wszystkich realizowanych w Szpitalu świadczeń.

TABELA OCENY SYTUACJI EKONOMICZNO-FINANSOWEJ
- PROGNOZA NA LATA 2023-2025

Grupa	Wskaźniki	2023		2024		2025	
		Wskaźnik	Ilość punktów	Wskaźnik	Ilość punktów	Wskaźnik	Ilość punktów
I. WSKAŹNIKI ZYSKOWNOŚCI	Wskaźnik zyskowności netto (%)	-3,75%	0	0,00%	3	0,50%	3
	Wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej (%)	-3,12%	0	0,00%	3	0,40%	3
	Wskaźnik zyskowność aktywów (%)	-3,22%	0	0,00%	3	0,40%	3
	Razem		0		9		9
II. WSKAŹNIKI PŁYNNOSCI	Wskaźnik bieżącej płynności	0,7	4	1,1	8	1,5	8
	Wskaźnik szybkiej płynności	0,6	8	1,0	8	1,2	13
	Razem		12		16		21
III. WSKAŹNIKI EFEKTYWNOŚCI	Wskaźnik rotacji należności (w dniach)	30	3	28	3	28	3
	Wskaźnik rotacji zobowiązań (w dniach)	35	7	30	7	28	7
	Razem		10		10		10
IV. WSKAŹNIKI ZADŁUŻENIA	Wskaźnik zadłużenia aktywów (%)	28%	10	26%	10	24%	10
	Wskaźnik wypłacalności	2,3	4	2,1	4	1,9	6
	Razem		14		14		16
Łączna wartość punktów			36		49		56

III. Podsumowanie

Podstawową działalnością samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej jest działalność lecznicza polegająca na udzielaniu świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. Szpital nie jest jednostką nastawioną na osiągnięcie zysku. Zasadniczym celem działania podmiotów leczniczych realizujących usługi w całości finansowanych lub dofinansowanych ze środków NFZ jest zaspokajanie w sposób ciągły i trwały potrzeb obywateli w zakresie ochrony zdrowia w ramach gwarantowanych przez państwo świadczeń zdrowotnych. Celem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej jest równoważenie kosztów z przychodami.

Sytuację zakładu determinują przede wszystkim czynniki zewnętrzne niezależne od Szpitala Ogólnego w Wysokim Mazowieckiem. Jest to głównie ciągle zmieniająca się polityka państwa finansowania świadczeń zdrowotnych realizowanych w szpitalach, brak jednoznacznej interpretacji rozwiązań w zakresie wysokości wynagrodzeń, wzrost wynagrodzenia minimalnego, trudności w pozyskaniu kadry, ciągle rosnące ceny oraz niska (w stosunku do galopującego wzrostu kosztów) wycena realizowanych świadczeń, a także brak pełnego finansowania ustawowo regulowanych wzrastających kosztów wynagrodzeń.

Prognozowane na lata 2023-2025 wskaźniki, pomimo zmieniających się i nieprzewidywalnych warunków, w jakich funkcjonują szpital-y, zakładają stopniową poprawę sytuacji finansowej zakładu.

Wysokie Mazowieckie, 31.05.2023 r.